

BILAG 6

14-09-2012

Sagsnr.
2012-82124

Dokumentnr.
2012-456125

Til: Teknik- og Miljøudvalget

Sagsbehandler
Cathrine Krøyer Sejberg

Vedr.: Miljøvurdering af støtte til bygningsfornyelse af 19 ejendomme

Indstillingen med en række byfornyelsesprojekter er ikke omfattet af strategisk miljøvurdering i henhold til lov om planer og programmer eller VVM-redegørelser (statslig regulering), men er omfattet af Teknik- og Miljøforvaltningens positivliste over sager, der skal miljøvurderes.

Miljørigtig projektering

Københavns Kommune stiller i forbindelse med byfornyelsesprojekter en række krav til projekterne, herunder krav om tiltag, der reducerer de negative miljømæssige konsekvenser og sikrer langtidsholdbare løsninger. Projekterne understøtter samtidig områdefornyelsen i de udsatte byområder, samt den generelle boligstandard i Københavns Kommune, idet fokus er rettet mod løsninger, der samtidig forholder sig til det fysiske og sociale løft af byrum, boliger og gårdrum i henhold til kommunens strategi Byfornyelse 2009-2013 og Københavns Kommunes Klimaplan.

Byggepladsen

I perioden hvor renovering og ombygningsarbejderne pågår, vil der være en række negative miljøpåvirkninger, fx gener som støj, vibrationer, luftforurening og lugt fra byggepladsen ved gennemførelse af arbejderne. Byggepladsen føres tilbage i sin oprindelige eller en forbedret tilstand.

Energi (bygningers varmetab / CO₂)

I alle byfornyelsesprojekter er særlig fokus på mulighederne for at støtte energitiltag og på at stille relevante energikrav til projekterne. Tiltagene og kravene skal ses i sammenhæng med de arkitektoniske og bygningsbevaringsmæssige hensyn, som fortsat er vigtige hensyn i byfornyelsen. Alle indstillede projekter har energioptimerende forslag, der tager afsæt i en energimærkningsrapport.

De energimæssige bygningsforbedringer koncentrerer sig primært om efterisolering, både udvendig såvel som indvendig, energiforbedring / udskiftning af vinduer og døre, tætning af klimaskærmen, optimering af varmeanlæg og installationer. I syv ejendomme etableres ligeledes

Center for Bydesign

Njalsgade 13, 5. sal
Postboks 447
1505 København V

Direkte telefon
3366 1213

E-mail
catsej@tmf.kk.dk

solceller som en del af byfornyelsesprojektet, dertil kommer evt. yderligere to ejendomme, såfremt det er muligt i forhold til placering m.v.

Ud af de 19 indstillede ejendomme får 15 ejendomme isolering af tag/etageadskillelse, der står for 25-40 % af bygningens varmetab, ni af ejendommene får udvendig isolering af gavle, gade- eller bagfacade, et tiltag der står for 10-15 % af varmetabet. 18 ejendomme får tætnet klimaskærm enten ved istandsættelse af facader og udskiftning eller istandsættelse af vinduer, tiltag der står for 20-25 % af varmetabet, 11 ejendomme får isoleret mod kælder - et tiltag der står for 15 % af varmetabet. Endeligt får otte ejendomme optimeret deres varmeanlæg, mens flere isolerer varmerør og udskifter cirkulationspumpen.

Herudover tilbydes de byfornyeede ejendomme et samarbejde med Københavns Energi (KE). KE kan for den enkelte ejendom afdække optimeringsmuligheder i varmesystemet - tiltag som erfaringsmæssigt ikke indgår i energimærkningerne, og som tegner sig for ca. 20 % af bygningens samlede CO₂-udledning.

Herudover vil samarbejdet med KE betyde, at energiforbruget i de byfornyeede ejendomme vil blive fulgt og afrapporteret, så der opnås erfaring med den reelle energibesparelse som følge af renoveringen. I de projekter hvor vi etablerer wc/baderum, opsættes individuelle målere, som kan monitorere de enkelte lejligheders vand- og energiforbrug og give et sammenligningsgrundlag i forhold til adfærd og sparepotentiale.

Det er vurderingen, at 11 af de 19 ejendomme efter renoveringen mindst vil kunne opnå kategori "D" i energimærkningen, og syv ejendomme vurderes at kunne opnå kategori "C". Den sidste ejendom, Hauser Plads 14 / Suhmsgade 5 er fredet, og er derfor ikke omfattet af kravet om energimærkning. Det vurderes imidlertid, at der i denne ejendom med de foreslåede arbejder vil opnås en besparelse på 4.800 kg CO₂. Samlet set vil 191 boliger blive energioptimeret til kategori D og 678 til kategori C. Det kan særligt fremhæves, at heraf vil 553 boliger stige to kategorier, og yderligere 52 boliger vil stige hele tre kategorier på skalaen.

Støj

I områder hvor støjbelastningen overstiger grænseværdierne 58 dB, arbejdes der med løsninger, der skal sikre, at det indendørs støjniveau overholder støjkravene. I Amagerbrogade 149 / Augustagade 2 sker dette ved udskiftning og energioptimering af PVC termovinduer til koblede lyddæmpende vinduer.

Materialer og kemikalier

Der stilles krav om anvendelsen af miljøvenlige materialer, genanvendelse af materialer og brug af lokale materialer i muligt omfang. Eksempelvis istandsættes og energioptimeres eksisterende vinduer, som

ikke udskiftes, vurderet på et bevaringsmæssigt og ressourcemæssigt skøn. Som særligt eksempel kan nævnes Kjørstrupvej 60, hvor teglstenene fra det eksisterende tag i videst muligt omfang tages ned og genanvendes.

Vand og afløb

I 10 lejligheder, hvor der tidligere ikke var toilet inde i lejligheden, etableres wc-baderum, mens der i 26 boliger uden bad i lejligheden, etableres badeværelser. Yderligere renoveres / udvides og 28 badeværelser så de er tidssvarende, og der etableres / renoveres samlet 29 nye køkkener.

Der etableres lokal afledning af regnvand (LAR), så regnvandet enten opsamles (forsinkes), bruges, nedsives, fordampes eller udledes, dér hvor det falder. LAR er et bæredygtigt tiltag og alternativ til almindelig kloakafledning, der imødekommer klimaforandringer, og fungerer fremsynet på lokalt plan i form af for eksempel grønne tage, begrønning og regnvandsopsamling. Som eksempler etableres grønt tag i Gl. Kongevej 31 / Værnedamsvej 18-20, og for Ullerupgade 3-5 etableres fælles vaskeri med opsamling og genanvendelse af regnvand.

Byens rum, liv og natur

Byfornyelsesprojekter er med til at synliggøre kommunens indsats og strategi og eksemplificerer løsninger i bybilledet. Det viser sig mest tydeligt ved renoveringen af – ofte markante – facader. Opsætning af solceller eksemplificerer kommunens tilskyndelse til nedskæring af CO₂-forbruget sammen med andre mere eller mindre synlige energiop-timerende tiltag. Et grønt tag på Gl. Kongevej 31 / Værnedamsvej 18-20 inviterer naturen indenfor ligesom etableringen af franske altaner på Tingvej 9 åbner en ellers lukket facade mod gadelivet.